

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ
كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لْتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلْتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ
عَلَىٰ ذُلِّكُمْ إِصْرِي ۖ قَالُوا أَأَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَاشْهَدُوا
وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾ أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ
وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَ
كَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾ قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا
أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾
وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ
مِنْهُ ۚ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾

درس دوم

تداوم هدایت

خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان‌ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را بر عهده گرفت و راهی را در اختیارمان قرار داد، که همان راه مستقیم خوشبختی است.
در این درس می‌خواهیم به این سؤال‌ها پردازیم که :
آیا خداوند یک راه و یک دین برای ما فرستاده، یا راه‌ها و ادیان متعددی در اختیارمان قرار داده است؟

چرا خداوند پیامبران متعددی برای هدایت انسان فرستاده است؟
علت پایان یافتن ارسال پیامبران از سوی خداوند چیست؟

تدبر در قرآن

به ترجمه آیات توجه کنید: **چهار آیه زیر بیانگر یگانگی ادیان نزد خداوند است**

۱- «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود. و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن

تفرقه نکنید.»^۱ **اسلام دین و آیین حضرت ابراهیم (ع)** **نامیدن پیروان حضرت محمد (ص) به عنوان مسلمان توسط حضرت ابراهیم (ع)**

۲- «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آنکه به حقایق آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»^۲

۳- «[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»^۳

۴- «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق گرا) و مسلمان بود.»^۴

اکنون به این سؤالات پاسخ دهید: **دین حضرت ابراهیم (ع) اسلام و وی مسلمان بود** **اسلام دین یکتاپرستی (حق گرای)**

الف) خداوند از پیامبران می خواهد تا در چه چیز تفرقه نکنند؟ **در دین**

..

ب) دین مورد قبول نزد خداوند کدام است؟ **اسلام که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است**

ج) اهل کتاب (یهودیان و مسیحیان) با چه چیزی مخالفت کردند؟ علت مخالفت آنها چه بود؟ **در دین اسلام اختلاف کردند، به دلیل حسدی که میان آنان وجود داشت.**

د) حضرت ابراهیم عليه السلام چه آیینی داشت؟ **اسلام**

هـ) مسیحیان و یهودیان او را پیرو چه آیینی می دانستند؟ یهودیان ادعای این را داشتند که حضرت ابراهیم نیز

همچون آنان یهودی بوده است و مسیحیان نیز ادعا می کردند آن حضرت مسیحی بوده است.

۱) (دین به معنای «راه» و «روش» است. دین اسلام راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان ها

برگزیده است.) **بر اساس آیات قرآن کریم، خداوند یک دین برای انسان ها فرستاده و به همه پیامبران**

فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند. انبیا هم این فرمان

را اطاعت کرده و مأموریت خود را با شایستگی انجام داده اند.

حال شایسته است بدانیم:

۱- چرا خداوند فقط یک دین برای هدایت بشر فرستاده است؟

۲- با وجود یکی بودن دین، چرا خداوند پیامبران متعدد فرستاده است؟

۳- چرا بعد از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم پیامبر جدیدی نمی آید و پیامبری به ایشان ختم می شود؟

۱- سورة آل عمران، آیه ۱۹.

۲- سورة شوری، آیه ۱۳.

۳- سورة آل عمران، آیه ۶۷.

۴- سورة حج، آیه ۷۸.

۳. فطرت به چه معناست؟

۴. وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم منظورمان چیست؟

۵. نژاد، زبان، آداب و رسوم انسان‌ها از ویژگی‌های فطری انسان‌ها محسوب می‌شوند. ص ☐ غ ☒

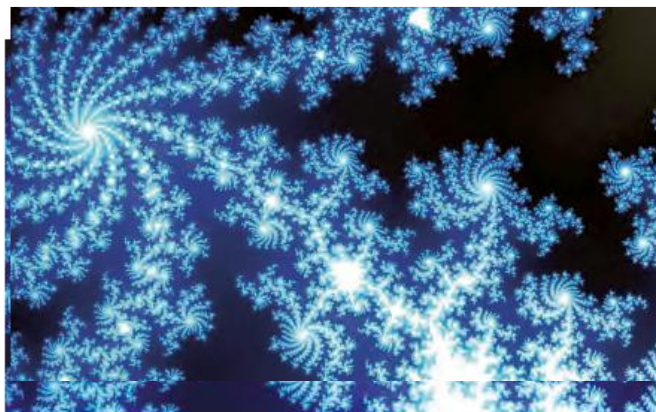
فطرت مشترک، منشأ دین واحد

۶. چهار مورد از ویژگی‌های فطری مشترک انسان‌ها را بنویسید؟

۷. چرا خداوند برنامه‌ی کلی برای همه‌ی انسان‌ها فرستاده است؟

نام این برنامه چیست؟ و به چه معناست؟

فیلم (۱): فطرت چیست؟

۳ (فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است.) (۴) وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است و انسان‌ها با این ویژگی‌های خاص شناخته می‌شوند. ۴ از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند؛ این

افراد با اینکه در برخی خصوصیات، مانند نژاد، زبان، و آداب و رسوم با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند، ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند؛ به طور مثال، همه انسان‌ها:

۶ (۱) از سرمایه تفکر و قدرت اختیار برخوردارند.

(۲) فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، حسادت و دروغ بیزارند.

(۳) به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند.

(۴) از فنا و نابودی گریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند. ۶

۷ (به سبب این ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند. همان‌طور که گفته شد، این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است.) ۷

در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست

یابد. ایمان به:

۱۰ (۱) خدای یگانه و دوری از شرک

• فرستادگان الهی و راهنمایان دین

• سرای آخرت، و پاداش و حسابرسی عادلانه

• عادلانه بودن نظام هستی) ۱۰

و در عرصه عمل نیز از انسان می‌خواهند با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید تا:

۸. انسان‌ها ویژگی‌های فطری مشترک و هدف مشترکی در خلقت دارند. ص ☒ غ ☐

۹. اعطای برنامه‌ی کلی مشترک به انسان‌ها توسط خداوند معلول چه چیزی است؟ پاسخ: ویژگی‌های فطری مشترک

۱۰. در برنامه‌ی کلی هدایت انسان‌ها (اسلام)، خداوند از انسان خواسته تا با اندیشه در خود و جهان هستی به

ایمان قلبی به چه چیزهایی دست یابد؟

۱۱. در عرصه عمل خداوند از انسان می خواهد تا با ایمانی که کسب کرده است برای چه چیزهایی تلاش کند؟

۱۲. نکته: محتوای اصلی دعوت همه ی پیامبران یکسان بوده است. در واقع همه ی آن ها یک دین آورده اند.

۱۳. تعالیم انبیا در برخی احکام اصلی با هم متفاوت بود. ص ☐ غ ☒

۱۴. علت تفاوت تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی را بنویسید؟ یک مثال بنویسید؟
۱۱ ● با انجام واجبات دین و ترک حرام های آن، خداوند را عبادت و بندگی کند.

● فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت داری را کسب نماید و از رذائل اخلاقی، مانند ظلم، نفاق، دروغ و ریا دوری کند.

● جامعه ای دینی بر اساس عدالت بنا نماید. ۱۱

همه پیامبران الهی، مردم را به این امور فراخوانده اند. به همین دلیل، محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است. در واقع همه آنها یک دین آورده اند. با این وجود ۱۴ تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره تفاوت هایی با یکدیگر داشته است؛ مثلاً همه پیامبران، امت های خود را به نماز دعوت کرده اند، اما در شکل و تعداد آن تفاوت هایی بوده است؛ البته این قبیل تفاوت ها سبب تفاوت در اصل دین نشده است.

۱۵. تفاوت ها در احکام فرعی سبب تفاوت در اصل دین شده است. ص ☐ غ ☒

۱۶. علل فرستادن پیامبران متعدد را نام ببرید؟

در پاسخ به سؤال دوم می توان گفت فرستادن پیامبران متعدد به این دلایل بوده است :

۱۶ (الف) استمرار و پیوستگی در دعوت ۱۶ (لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است.

پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی مانند، در طول زمان های مختلف دین الهی را تبلیغ می کردند. آنان سختی ها را تحمل می کردند تا خداپرستی، عدالت طلبی و کرامت های اخلاقی میان انسان ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این **دوام** **علت** سبب شد تا تعالیم الهی جزء **معلول** سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند. ۱۷

۱۶ (ب) رشد تدریجی سطح فکر مردم ۱۶ (علت دیگر فرستادن پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می باشد.

از این رو، لازم بود تا در هر عصر و دوره ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند، تا همان اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند. در حقیقت، هر پیامبری که مبعوث می شد، درباره توحید، معاد، عدالت، عبادت خداوند و مانند آن سخن گفته، اما بیان او در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است. ۱۹

پیامبر اکرم ﷺ می فرماید :

رشد تدریجی سطح فکر مردم از علل فرستادن پیامبران متعدد

بیانگر ضرورت رعایت سطح درک انسان ها در ابلاغ وحی

ما پیامبران مأمور شده ایم

که با مردم به اندازه عقل شان سخن بگوییم

۱۶ (ج) تحریف تعلیمات پیامبر پیشین ۱۶ (به علت ماندگاری و استمرار تعلیمات پیامبر پیشین) ۲۰

توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می شد، یا به گونه ای تغییر می یافت که با اصل آن متفاوت می شد؛ براین اساس، پیامبران بعدی می آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر برای مردم بیان می کردند. ۲۰

فیلم (۲): نمونه هایی از تحریفات صورت گرفته در انجیل از زبان یک تازه مسلمان

۱۷. «استمرار و پیوستگی در دعوت» که از علل فرستادن پیامبران متعدد است را توضیح دهید.

۱۸. لازمه ی ماندگاری یک دین چیست؟ پاسخ: تبلیغ دائمی و مستمر آن

۱۹. «رشد تدریجی سطح فکر مردم» که از علل فرستادن پیامبران متعدد است را توضیح دهید

۲۰. تحریف تعلیمات پیامبران پیشین» که از علل فرستادن پیامبران متعدد است را توضیح دهید..

نگاهی به تورات و انجیل و تحریفات آنها

شما احتمالاً نام کتاب مقدس را شنیده‌اید. این کتاب مشتمل بر دو قسمت عهد عتیق (تورات و چند بخش دیگر) و عهد جدید (انجیل) است و به همین دلیل این کتاب به عهدین معروف است. عهد عتیق فقط کتاب مقدس یهودیان است ولی مسیحیان تورات و انجیل را با هم به عنوان کتاب مقدس قبول دارند. وجود تعلیمات متناقض با عقل و علم نشان می‌دهد بخش‌های زیادی از عهدین تحریف شده است.

یهودیان، توراتی را که از حضرت موسی علیه السلام باقی مانده بود، در تابوت مقدس نگهداری می‌کردند اما در سال ۵۸۶ قبل از میلاد مسیح، این تابوت و تورات داخل آن در حمله بخت النصر نابود شد. یهودیان در سال ۴۷۵ قبل از میلاد مجدداً تورات را جمع‌آوری کردند. یعنی ۱۱۱ سال خبری از تورات نبود و همین امر سبب تغییر و دگرگونی در تورات شد.

درباره کتاب انجیل نیز خود مورخان غربی نوشته‌اند که پس از عروج حضرت عیسی علیه السلام، هیچ اثری از کتاب انجیل میان مردم نبود. پس از گذشت مدتی برخی از یاران حضرت عیسی علیه السلام یا شاگردان آنها برداشت‌ها و خاطرات خود را از آن حضرت نوشتند و نام انجیل بر آن نهادند، به گونه‌ای که ده‌ها انجیل تألیف شد. تا اینکه چند قرن بعد، شورای مرکزی مسیحیان تصمیم گرفت تنها چهار انجیل را تأیید کند و اجازه نشر و گسترش سایر انجیل‌ها را ندهد.^۱

به نمونه‌هایی از تحریفات صورت گرفته در کتاب مقدس توجه کنید :

❖ و مار از همه حیوانات صحرا که خداوند ساخته بود، هُشیارتر بود. به زن [حوا] گفت : آیا خدا حقیقتاً گفته است که از همه درختان باغ نخورید؟

زن به مار گفت : از میوه درختان باغ می‌خوریم، لکن از میوه درختی که در وسط باغ است، خدا گفت از آن مخورید و آن را لمس نکنید، مبدا بمیرید.

مار به زن گفت : هر آینه نخواهید مرد، بلکه خدا می‌داند در روزی که از آن بخورید، چشمان شما باز شود و مانند خدا، عارف نیک و بد خواهید بود.

کتاب مقدس، عهد عتیق، سفر پیدایش، باب ۳ : ۵-۱

❖ [پس از خوردن میوه ممنوعه توسط آدم و حوا] خداوند گفت : همانا انسان مثل یکی از ما شده است، که عارف نیک و بد گردیده. اینک مبدا دست خود را دراز کند و از درخت حیات نیز بخورد، و تا ابد زنده ماند.

پس خداوند آدم را بیرون کرد و در طرف شرقی باغ عدن، فرشتگان را قرارداد و [همچنین] شمشیر آتشی را که به هر سو گردش می‌کرد تا از درخت حیات محافظت کند.

کتاب مقدس، عهد عتیق، سفر پیدایش، باب ۳ : ۲۴-۲۲

❖ و یعقوب تنها ماند و فردی [خدا] با وی تا طلوع فجر کشتی می‌گرفت.

۱- برای مطالعه بیشتر در این خصوص، به مقدمه آقای جمشید غلامی نهاد بر کتاب «انجیل برنابا»، نشر نیایش مراجعه کنید.

و چون او دید نمی‌تواند بروی [یعقوب] غلبه کند، کف پای یعقوب را فشرد، و کف پای یعقوب در کشتی گرفتن با او فشرده شد.

پس او [خدا] گفت: «مرا رها کن زیرا که فجر می‌شکافد.» [یعقوب] گفت: تا مرا خیر و برکت ندهی، تو را رها نکنم.

او گفت: نام تو چیست؟ گفت: «یعقوب».

گفت: از این پس نام تو یعقوب خوانده نشود بلکه اسرائیل خوانده شود، زیرا که با خدا مبارزه کردی و نصرت یافتی! ...

و یعقوب آن مکان را «فنیئیل» نامیده، گفت: زیرا در این مکان خدا را روبه‌رو دیدم و جانم رستگار شد.

کتاب مقدس، عهد عتیق، سفر پیدایش، باب ۳۲: ۳۰-۲۴

✽ و [آدم و حوا] صدای خدا را که در حال راه رفتن در باغ بود، شنیدند و آدم و زنش خویشان را از حضور خداوند در میان درختان باغ پنهان کردند.

و خداوند آدم را ندا داد و گفت: کجا هستی؟

[آدم] گفت: چون آواز تو را در باغ شنیدم، ترسان گشتم، زیرا که عریانم. پس خود را پنهان کردم

کتاب مقدس، عهد عتیق، سفر پیدایش، باب ۳: ۱۰-۸

✽ خدا جهان را این قدر محبت نمود که پسر یگانه خود را [حضرت عیسی] داد تا هر که به او ایمان آورد، هلاک نگردد بلکه حیات جاودانی یابد.

زیرا خدا پسر خود را در جهان نفرستاد تا بر جهان داوری کند، بلکه تا به وسیله او جهان نجات یابد.

کتاب مقدس، عهد جدید، انجیل یوحنا، باب ۳: ۱۶

دانش تکمیلی (۱)

با اینکه تورات و انجیل‌های امروزی با آنچه خداوند به عنوان کتاب آسمانی فرستاده بود، تفاوت‌های بسیاری دارد و سعی شده تا هر جا که به صورت مستقیم بشارتی به آمدن حضرت محمد ﷺ داده شده است، حذف یا تحریف شود، اما هنوز آثاری از این بشارت‌ها در این دو کتاب باقی است. اگر دوست دارید با برخی از این بشارت‌ها آشنا شوید به بخش «دانش تکمیلی» سایت گروه قرآن و معارف مراجعه کنید: <http://quran-dept.talif.sch.ir>

پاسخ سؤالات شما (۱)

برخی این سؤال را می‌پرسند که اگر خداوند پیامبران را برای هدایت تمامی انسان‌ها فرستاده است، پس چرا همه پیامبران در منطقه غرب آسیا و بین‌النهرین مبعوث شده‌اند و ما پیامبری که در آفریقا یا اروپا مبعوث شده باشد، نداریم؟

در پاسخ باید گفت: ادعای بعثت همه پیامبران در این منطقه ادعای درستی نیست؛ زیرا:

۱- بنابر فرمایش خداوند در قرآن کریم، هیچ امتی در گذشته نبوده مگر اینکه برای آن امت هشداردهنده، راهنما و پیامبری فرستاده شده است؛ این آیات به صراحت اعلام می کنند که همه اقوام و ملت ها از نعمت نبوت و هدایت الهی برخوردار بوده اند. برخی از این آیات عبارت اند از:

...وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ^۱...

و هر امتی در گذشته اندازکننده ای داشته است.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ^۲...

ما در هر امتی رسولی برانگیختیم تا خدای یکتا را پرستید و از طاغوت اجتناب کنید...

إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ^۳...

جز این نیست که تو بیم دهنده ای و هر قومی را هدایتگری است.

۲- در قرآن کریم، تصریح شده که نام بسیاری از پیامبران در این کتاب شریف نیامده است.^۴

یکصد و بیست و چهار هزار پیامبر از سوی خداوند مبعوث شده اند که تنها حدود ۳۰ نفر از آنها در قرآن نام برده شده است؛ اگر قرار بود فقط نام پیامبران در قرآن ذکر شود تصور کنید که حجم قرآن چقدر می شد! از همین جهت، ما اسامی بسیاری از پیامبران مناطق آسیای شرقی، اروپا و آمریکا و آفریقا را در دست نداریم.

چکیده سخن اینکه، نمی توان وجود پیامبران را به منطقه خاورمیانه محدود دانست، بلکه همان گونه که بیان شد، هیچ قومی بر روی زمین از هدایت پیامبران محروم نبوده است.

عوامل ختم نبوت

از آنجا که خداوند پیامبران را می فرستد، و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می دهد.^{۲۳} تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست. زیرا اوست که دقیقاً می داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه. مثلاً یکی از عوامل بی نیازی از آمدن پیامبر جدید، حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است. اما تشخیص اینکه در چه زمانی مردم به مرحله ای می رسند که می توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست و فقط خداوند از چنین علمی برخوردار است.^{۲۳} بنابراین، با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد ﷺ، در می یابیم که عوامل

۱- سوره فاطر، آیه ۲۴.

۲- سوره نحل، آیه ۳۶.

۳- سوره رعد، آیه ۷.

۴- سوره غافر، آیه ۷۸ و سوره نساء، آیه ۱۶۴.

۲۴. عوامل بی نیازی از پیامبر جدید را بنویسید؟ شکل دوم سوال: عوامل ختم نبوت در زمان حضرت محمد (ص) را بنویسید؟
۲۵. "آمادگی جوامع بشری برای دریافت برنامه ی کامل زندگی" که از عوامل بی نیازی از پیامبر جدید است را توضیح دهید؟
۲۶. علت حفظ قرآن کریم از تحریف و کم و زیادن نشدن حتی کلمه ای در آن چه بود؟

بی نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است. برخی از این عوامل عبارت اند از :

- ۲۴ (۱- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی) پایین بودن سطح درک انسان ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی از عوامل تجدید نبوت ها بود. ۲۵ در عصر نزول قرآن، با اینکه مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می توانست کامل ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد. به همین جهت می بینیم که با ورود اسلام به سرزمین های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام، نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند. ۲۵
- ۲۴ (۲- حفظ قرآن کریم از تحریف): با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم ﷺ در جمع آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت این کتاب نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند. ۱

- ۲۴ (۳- وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم ﷺ): تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد. ۲

- ۲۴ (۴- پویایی و روز آمد بودن دین اسلام): دینی می تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال ها و نیازهای انسان ها در همه مکان ها و زمان ها پاسخ دهد. ۳۰ دین اسلام ویژگی هایی دارد که می تواند پاسخ گوی نیازهای بشر در دوره های مختلف باشد. برخی از ویژگی ها عبارت اند از :
- ۳۱ (اول : توجه به نیازهای متغیر، درعین توجه به نیازهای ثابت) انسان در زندگی فردی و اجتماعی دو دسته نیاز دارد: ۳۳ (نیازهای ثابت مانند نیاز به امنیت، عدالت، داد و ستد با دیگران، ازدواج و تشکیل خانواده، تعلیم و تربیت و حکومت. این نیازها در همه زمان ها برای بشر وجود داشته است و

۱- در مورد عدم تحریف قرآن دلایل زیادی وجود دارد. یکی از دلایلی که شبهه تحریف را از بین می برد این است که همه نسخه های قرآنی که از صدر اسلام و همچنین در دوره های مختلف تاریخی باقی مانده است دقیقاً به همین شکلی است که اکنون وجود دارد. با توجه به این نکته اگر تغییر و تحریفی در قرآن رخ می داد بی تردید باید شاهد تفاوت قرآن های امروزی با نسخه های به جای مانده از قرن های گذشته و به خصوص صدر اسلام باشیم.

امروزه در مجموعه های فرهنگی و موزه های مربوط به نسخ خطی جهان، قرآن هایی موجود است که نگارش آنها به بیش از هزار سال و گاه به عصر پیامبر می رسد، و همه این نسخه ها از آغاز تاکنون بدون هیچ تحریف و کاستی و یا زیادتی است و همگی از لحاظ آیات و محتوا همانند یکدیگر هستند. به تازگی نیز در تحقیقاتی، کارشناسان آلمانی پی برده اند قرآنی که در کتابخانه دانشگاه توپینگن آلمان نگهداری می شود، بسیار قدیمی و مربوط به نیمه اول قرن اول هجری است. قرآن یادشده از ۱۵۰ سال پیش در خزانه کتابخانه دانشگاه توپینگن نگهداری می شود، اما تاکنون کسی به قدمت و اهمیت آن پی نبرده بود. نسخه شناسان با استفاده از تکنیک های نوین دریافته اند که قرآن مذکور، در سال های ۶۴۹ تا ۶۷۵ میلادی تحریر شده است، یعنی تنها ۲۰ تا ۴۰ سال پس از وفات حضرت محمد ﷺ. برای کسب اطلاعات بیشتر در این خصوص

مراجعه کنید به : www.mehrnews.com/news/2427087 ; www.archaeologie-online.de/nachrichten

۲۷. عدم نیاز به تصحیح قرآن کریم معلول و نتیجه ی چه چیزی است؟ پاسخ: حفظ قرآن کریم از تحریف و کم و زیاد شدن.

۳۵. منظور از "توجه به نیازهای متغیر، در عین توجه به نیازهای ثابت" در اسلام چیست؟

۳۶. دین اسلام برای هر کدام از نیازهای ثابت، قوانین ثابت و مشخصی دارد. ص ☒ غ ☐ ۳۳

۳۴ (دسته دیگر، نیازهای متغیر هستند که از درون همین نیازهای ثابت پدید می آیند؛ یعنی، انسان ها با گذشت زمان برای پاسخ گویی به نیازهای ثابت خود، از روش ها و شیوه های مختلف و متغیری استفاده می کنند. مثلاً داد و ستد یک نیاز ثابت است؛ اما شیوه و چگونگی داد و ستد ممکن است در هر زمان تغییر کنند. مثلاً یک روز کالا را با کالا عوض می کردند، روز دیگر به جای کالا سکه می گرفتند، بعدها پول اعتباری یعنی اسکناس به بازار آمد و امروزه قراردادهای بانکی، معامله ها را تنظیم می کنند. نیاز به امنیت هم یک نیاز ثابت است، اما چگونگی تأمین امنیت و ابزارها و اسلحه هایی که به این منظور به کار گرفته می شود در مقایسه با دوره های گذشته بسیار متفاوت شده است.) ۳۴ (یعنی معارف اسلامی به گونه ای است که متخصصان دین می توانند از درون آن با توجه به نیازهای جدید به وجود آمده، قوانین مورد نیاز جامعه درباره بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهند.) ۳۵

۳۱ (دوم: وجود قوانین تنظیم کننده) ۳۹ (در اسلام دسته ای از قواعد و قوانین وجود دارد که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است. این قواعد بر همه احکام و مقررات اسلامی تسلط دارند و مانند بازرسان عالی، احکام و مقررات را تحت نظر قرار می دهند و کنترل می کنند. به طور مثال پیامبر اکرم ﷺ فرموده است: لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ فِي الْإِسْلَامِ؛ اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است. این سخن به صورت یک قاعده درآمده و بسیاری از مقررات اسلامی را کنترل می کند. مثلاً روزه ماه رمضان بر هر مکلفی واجب است، اما اگر این روزه برای شخصی ضرر داشته باشد، بر او حرام می شود) ۳۹ بنابراین، بر اساس عواملی که بیان شد، آخرین پیامبر الهی، کامل ترین و شایسته ترین برنامه را برای هدایت تمامی انسان ها، در همه زمان ها به مردم معرفی نمود و دیگر نیازی به آمدن پیامبر جدید نیست.

بیانگر یگانگی و یکی بودن همه ی ادیان ✨ ✨ ✨
یکسانی محتوای اصلی دعوت پیامبران

یکی خط است ز اول تا به آخر بر او خلق جهان گشته مسافر
در این ره، انبیا چون ساربان اند دلیل و رهنمای کاروان اند

۱- به عنوان مثال، در مورد نیاز به امنیت و حفظ کشور در برابر تهاجم دشمن، که یک نیاز ثابت است، یک قاعده ثابت وجود دارد و آن اینکه در قرآن کریم می فرماید: وَ أَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَ عَدُوَّكُمْ ... هرچه در توان دارید از نیرو و اسب های ورزیده فراهم آورید، تا به وسیله آن دشمن خدا و دشمن خود را بترسانید. (سوره انفال، آیه ۶۰)
فراهم کردن نیرو و قدرت برای تأمین امنیت و به میزانی که دشمن بترسد و جرئت حمله پیدا نکند، یک قاعده ثابت است؛ اما مصداق این نیرو در هر زمان متفاوت است. همان گونه که در یک دوره زمانی برای مقابله با دشمن به اسب نیاز بوده است، امروزه حکومت اسلامی وظیفه دارد به هر ابزار جدید و مشروعی برای حفظ کشور دست یابد تا کشور را از هر تهدیدی حفظ کند.
۲- من لا يحضره الفقيه، شيخ صدوق، ج ۳، ص ۱۰۳.

۳۷. نیازهای متغیر از درون نیازهای ثابت بیرون می آید. ص ☒ غ ☐

۳۸. نیازهای ۳ بر حسب زمان تغییر می کند. ثابت ☐ متغیر ☒

۳۹. از عوامل پویایی و روز آمد بودن دین اسلام "وجود قوانین تنظیم کننده" است آن را توضیح دهید مثالی ذکر کنید؟

۴۰. آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر چیست؟

۴۱. وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر چیست؟

۴۲. نکته: اسلام تنها راه رستگاری دنیا و آخرت معلول عدم تحریف قرآن و از جانب خدا بودن محتوای آن.

و ز ایشان سید ماکشته سالار
بر او ختم آمده پایان این راه
هم او اول هم او آخر در این کار
بر او نازل شده «ادعوا الى الله»
شده او پیش و دل با جمله در پی
گرفته دست جان با دامن وی

خاتم النبیین بودن حضرت محمد (ص)

وظیفه پیروان پیامبران گذشته

وقتی خداوند پیامبر جدیدی برای هدایت مردم می فرستد، وظیفه پیروان پیامبر قبل چیست؟ آیا ادامه پیروی از دستورات پیامبر قبلی، مورد قبول خداوند است؟

همان طور که بیان شد، خداوند فقط یک دین و یک راه برای هدایت انسان ها فرستاده است که از آن

به «اسلام» تعبیر می شود. هر یک از پیامبران، این دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان های دوران

خود بیان کرده اند. آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر

قبلی، اکنون نمی تواند پاسخ گوی نیازهای مردم باشد. ۴۰

هر پیامبری که می آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می داد و بر پیروی از او تأکید می کرد. بنابراین،

۴۱ (وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان

نیآورده اند و این کار به معنای سربیزی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است) ۴۱

علاوه بر این، امروزه به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای

آن به طور کامل از جانب خداست و انسان ها آن را کم و زیاد نکرده اند و با اطمینان خاطر بتوان از آن

پیروی کرد. پیام آیه: تنها دینی که می تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند اسلام است:

و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند

هرگز از او پذیرفته نخواهد شد

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا

فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

علت

وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ^۲

معلول

برخی تصور می کنند پیامبران مانند فروشندگان کالا هستند که هر کدام برای خود فروشگاه های باز

کرده و کالای خود را تبلیغ می کنند و مردم می توانند بین آن کالاها یکی را انتخاب نمایند. در صورتی

که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه اند که پایه های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می کنند و هر

کدام مطالب سال قبل را تکمیل می کنند. پیامبران همه یک برنامه و هدف مشخص را دنبال و همه یکدیگر

را تأیید کرده اند. بنابراین، اگر کسی به آخرین پیامبر الهی ایمان بیاورد در واقع به تمام پیامبران سابق نیز

ایمان آورده است.^۳

۱- سورة يوسف، آیه ۸۰.

۲- دیوان گلشن راز، شیخ محمود شبستری.

۳- سورة آل عمران، آیه ۸۵.

۴- سورة بقره، آیه ۱۳۶.

برای کسب دانش بیشتر در خصوص چگونگی محاسبه اعمال افراد غیرمسلمان در جهان آخرت به سایت گروه قرآن و معارف بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

پاسخ سؤالات شما (۲)

دین دانی یا دین داری؟!

ممکن است این سؤال برای برخی به وجود آید که چرا در میان پیروان دین راستین، جوامعی وجود دارد که نه تنها به سمت رشد و پیشرفت نمی روند بلکه به انواع گرفتاری ها و مشکلات دچار هستند؟ اگر دین آمده است تا با پاسخ به پرسش ها و نیازهای اساسی انسان ها، آنها را از مشکلات و تنگناها نجات دهد، چرا برخی جوامع دینی، گرفتار چنین مشکلاتی هستند؟

اولین علت بروز این مسئله، جهل بسیاری از مردم نسبت به دستورها و تعالیم دین است. آنان با اینکه ادعا می کنند دین دار هستند، ولی از دستورهای دین اطلاع کامل و درستی ندارند و به جای آنکه در پی مطالعه و یادگیری معارف دین باشند، به آنچه از این و آن شنیده اند بسنده می کنند. آنان نه می دانند که اصول دینشان چیست و بر چه پایه هایی استوار است و نه از احکام و قوانین دینشان که در زندگی روزمره باید به آن عمل کنند، خبر دارند. این گونه جوامع شاید به ظاهر دینی باشند، اما در واقع بهره ای از تعالیم نجات بخش دین نبرده اند.

دومین علت، عمل نکردن مردم به دستورهای دین است. برخی مردم با وجود آگاهی از تعالیم دین و با اینکه می دانند که نجات آنها در عمل به این تعالیم است، اما به دلیل دل بستن به هوس های زودگذر، به آن عمل نمی کنند و پایبند به دستورهایش نیستند.

بنابراین، اگر می خواهیم تأثیر بی نظیر دین را در زندگی و جامعه خود مشاهده کنیم، باید مطالعه و شناخت تعالیم دین و سپس اطاعت از دستورهای آن را سر لوحه کار خود قرار دهیم. البته در این راه باید سعی کنیم به تمام احکام شریعت عمل کنیم، نه اینکه به برخی موارد عمل کنیم و برخی دیگر را کنار بگذاریم.

اندیشه و تحقیق

به نظر شما آیا این امکان وجود داشت که خداوند برنامه سعادت بشر را یک بار برای همیشه در

زمان حضرت آدم علیه السلام برای مردم بفرستد؟ چرا؟

خیر - زیرا مردم در سطح پایین تری از فرهنگ و اندیشه بودند به همین دلیل توانایی درک و فهم و

همچنین آمادگی پذیرش این برنامه را نداشتند.

۵۷- هر یک از عبارت هایی که در پی می آید، در صدد تشریح و توضیح کدام موضوع می باشند؟ *کنکور تجربی ۹۹*

- برخورداری انسان از تفکر و قدرت اختیار

- عادلانه بودن نظام هستی

- سفارش کردن به حق

(۱) سرمایه ویژه انسان - سرمایه ویژه انسان - ویژگی کسانی که دچار خسر این نمی شوند

(۲) سرمایه ویژه انسان - ویژگی های فطری مشترک - ارزانی داشتن برنامه کلی خداوند به انسان

(۳) ویژگی های فطری مشترک - ویژگی های فطری مشترک - ارزانی داشتن برنامه کلی خداوند به انسان

(۴) ویژگی های فطری مشترک - ارزانی داشتن برنامه کلی خداوند به انسان - ویژگی کسانی که دچار خسران نمی شوند.

۶۵- از مفهوم حدیث شریف «أنا معاشر الانبياء أمرنا ...» در تبیین کدام موضوع، می توان بهره جست؟

کنکور قاج کشور عمومی ۹۹

(۱) رشد تدریجی سطح فکر مردم از علل ختم نبوت

(۲) رشد تدریجی سطح فکر مردم از علل فرستادن پیامبران متعدد

(۳) آمادگی جامعه ی بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی از علل ختم نبوت

(۴) آمادگی جامعه ی بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی از علل فرستادن پیامبران متعدد

۷۰- عبارت های زیر به ترتیب، به کدام عنوان ارتباط دارد؟ *کنکور انسانی ۹۹*

- انسان ها به دنبال زیبایی ها، خوبی ها و کمالات نامحدودند.

- ایمان به فرستادگان الهی و راهنمایان دین از انسان خواسته می شود.

- اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است.

(۱) ویژگی های فطری مشترک - برنامه ای به نام اسلام - وجود قوانین تنظیم کننده

(۲) راه های تقویت عزت - آنچه در عرصه عمل از انسان می خواهند - وجود قوانین تنظیم کننده

(۳) راه های تقویت عزت - آنچه در عرصه عمل از انسان می خواهند - ویژگی های فطری مشترک

(۴) ویژگی های فطری مشترک - برنامه ای به نام اسلام - آنچه در عرصه عمل از انسان می خواهند

۶۱- با توجه به روایت رسول خدا (ص) که فرمود: همنشین تو در رستاخیز با تو برانگیخته می شود.

کدام نمونه از اعمال انسان در رستاخیز موجب وحشت او خواهد بود؟ *کنکور قاج کشور انسانی ۹۹*

(۱) ﴿يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (۲) ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾

(۳) ﴿تَكَلَّمْنَا أَيْدِيَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (۴) ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

۶۶- ایمان نیاوردن پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر نشانگر چیست؟ *کنکور خارج کشور انسانی ۹۹*

(۱) وجود دو یا چندین دین در یک زمان

(۲) ایمان نیاوردن به تمام پیامبران سابق

(۳) عدم پیروی از دستورات آخرین پیامبر

(۴) آگاه نشدن پیروان پیامبران گذشته از آمدن پیامبر جدید

۵۹- کدام مفهوم، از بیت زیر مستفاد می گردد و قاعده «لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام»

نشان دهنده کدام مورد است؟ *کنکور ریاضی ۹۹*

« شده او پیش و دل ها جمله در پی گرفته دست جان ها دامن وی »

(۱) ختم نبوت - پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

(۲) ختم نبوت - جامعیت و همه جانبه بودن قرآن کریم

(۳) سخت کوشی در هدایت مردم - پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

(۴) سخت کوشی در هدایت مردم - جامعیت و همه جانبه بودن قرآن کریم

۶۰- وجود دو یا چند دین در این زمان نشانگر چیست و قرآن کریم چه توصیه ای به آن ها می کند؟ *کنکور ریاضی ۹۸*

(۱) از کتاب آسمانی خود سرپیچی و از پیامبران گذشته پیروی می کنند - ﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ... ﴾

(۲) از کتاب آسمانی خود سرپیچی و از پیامبران گذشته پیروی می کنند - ﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ... ﴾

(۳) پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده اند . ﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ... ﴾

(۴) پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده اند - ﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ... ﴾

۵۱- آیه شریفه ﴿ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ احوال چه کسانی را بیان می کند؟ *کنکور زبان ۹۸*

(۱) خداوند معامله را حلال کرده بود، اما آنها ربا را انجام می دادند.

(۲) اهل کتاب، یهودیان و مسیحیان که در امر دین اختلاف کردند.

(۳) انسان نمیداند که پس از مرگ چه سرنوشتی در انتظار آن هاست.

(۴) دینی را جز اسلام اختیار کنند که اعمال ایشان پذیرفته نخواهد شد.